

Fondator:
Mitropolit
ANDREI
ȘAGUNA
1853

Telegraful Român

FOAIE EDITATA DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXA ROMANA A SIBIULUI

Anul 147
SIBIU
15 ianuarie
Nr. 3-4
1999

TROIȚA DE ARHIEREI

În fiecare an la 30 ale lunii lui ianuarie, Biserica ne pune în fața ochilor noștri suferințele icona și pilda sfinților Trei Ierarhi, Vasile cel Mare, Grigorie de Dumnezeu Cuvântătorul și Ioan Gură de Aur.

Ne cheamă în această zi de praznic, cum de altfel ne îndeamnă mereu, să ne aducem aminte de marii noștri care ne-au grăit nouă cuvântul lui Dumnezeu, să primim cu luare aminte cum și-au încheiat viața și să le urmăm credința, potrivit sfatului dat de Sf. Ap. Pavel în Epistola către Evrei 13, 17.

Suntem chemați într-această zi să lăudăm „troița de arhierii”, pe „organele harului, alăutele Duhului, trâmbițele binevestitoare ale propovăduirii, pe apărătorii Treimii, păzitorii dreptei credințe”, cum îi numesc cântările liturgice ale Bisericii, pe cei care prin viața și prin activitatea lor au împodobit cu alese virtuți Biserica Noului Legământ.

Deși de dată mai recentă această sărbătoare a avut temeiuri străvechi ale cinstirii celor trei mari lăuceferi ai Ortodoxiei. Canonizați imediat după moarte, cei trei sfinți ierarhi au fost prăznuți la date diferite, Sf. Vasile fiind serbat la 1 ianuarie, ziua trecerii sale la cele cerești, Sf. Ioan Gură de Aur la 13 noiembrie și respectiv la 27 ianuarie, iar Sf. Grigorie Teologul la 25 ianuarie. De fapt, aceste zile au rămas până astăzi ca zile de comemorare a lor în calendarul liturgic al Bisericii Creștine.

Pe vremea împăratului bizantin Alexie Comnen (1081) s-a iscat o dispută între creștini în legătură cu cinstirea sfinților trei ierarhi. Astfel, unii considerau că Sf. Vasile, prin activitatea sa filantropică, ar fi mai mare decât ceilalți doi, alții, dimpotrivă, îl exaltau pe Ioan Gură de Aur din pricina elocinței sale, iar alții, în fine, îl considerau pe Sf. Grigorie Teologul ca fiind deasupra tuturor prin puterea și prin adâncirea cuvântării sale.

S-a mers până acolo încât creștinii se împărțiseră în trei tabere: vasilienii, grigorienii și ioanienii, după importanța pe care o acordau sfinților respectivi. Prin voința lui Dumnezeu, într-o noapte sfinții ierarhi s-au arătat într-o vedenie episcopului Ioan al Evhaitelor, bărbat înțelept și cucernic, spunându-i cuvintele: „noi la Dumnezeu una suntem și nici o împotrivire și nici o vrajbă nu este între noi... Împreună ne într-o singură zi și ne prăznuiește cu bună cuviință”.

În urma acestei descoperiri a fost instituită la 30 ianuarie sărbătoarea sfinților Trei Ierarhi, zi în care sunt cinstiți printr-o singură slujbă alcătuită de același episcop Ioan al Evhaitelor.

Sfinții Trei Ierarhi au strălucit prin dragostea lor pentru Hristos, prin cultura și prin virtuțile lor, reușind să realizeze în ei o sinteză vie între credință, teologie și faptă. Ei au avut ca ideal slujirea lui Dumnezeu și slujirea semenilor împinând astfel marea poezie a iubirii „Să iubești pe Domnul Dumnezeu, tău din tot sufletul tău... iar pe aproapele ca pe tine însuși”. (Luca 10, 27).

Ei au trăit în „veacul de aur” al Bisericii lui Hristos, veac în care Biserica era încă prigonită și în care mii de creștini au mărturisit cu prețul vieții lor apartenența lor la noua credință creștină.

Toți trei au provenit din familii creștine, unde au primit o aleasă educație din partea mamelor lor, „cufăr” familial conceptul-cior-nă al documentului, care se încheia cu cuvintele: „Să arătăm că înțelegem mișcarea noastră și înțelegem mișcarea în momentul când știe să prețiască și să glorifice faptele marilor săi bărbați”. Cunoașterea lui Aurel Mureșianu atrage marile poezii atracție față de vârul său, poetul Andrei Mureșianu, căruia îi dedică celebrul poem „Mureșianu”, pe care-l trimite la „Convorbiri literare”, însoțit de „o confesiune”: „Fără cea mai mică teamă de procurori și de judecători, de instrucțiune, în ciuda organelor siguranței publice, am compus un tablou dramatic, a cărui figură principală e Andrei Mureșianu... mă tem că justiția va pune mâna pe mine...”. Se pare că în interdicțiile politice a determinat publicarea poemului atât de valoros doar post-mortem.

adevărte eroine ale credinței și care au smuls respectul întregii lumi.

Toți trei au studiat la vestite centre universitare ale vremii: Cezareea, Atena, Antiohia sau Constantinopol, cu cei mai vestiți profesori ai vremii și care s-au remarcat pentru siliința și devotamentul lor față de cultura vremii, față de idelle filozofice ale timpului și față de valorile morale.

Sfinții Trei ierarhi au avut în viața lor ca model al desăvârșirii pe Mântuitorul Iisus Hristos Cel care este „Calea, Adevărul și Viața”. Avându-l pe Hristos drept „piatra cea din capul unghiului”, ei au slujit Bisericii, în fiecare dintre ei fructificându-se duhul Ortodoxiei după harisma deosebită pe care fiecare dintre ei a avut-o. Dacă Sf. Vasile cel Mare se remarcă în chip strălucit în organizarea practică, ideală a vieții creștine, Sf. Grigorie Teologul strălucește pe culmea cugetării creștine, iar Sf. Ioan Gură de Aur este predicatorul neîntrecut al Evangheliei Împărăției.

Ei sunt în același timp modele de viață creștină pentru fiecare membru al Trupului tainic al lui Hristos, și mai ales modele în slujirea preoțească pentru slujitorii sfințelor altare. Doi dintre ei au și făcut elogiul preoției creștine în opere neîntrecute până astăzi și care vor rămâne dreptare pentru toți cei ce se pregătesc să intre în duhovnicescul cin al preoției. Ei sunt mereu pilde adevărate ale idealului slujirii creștine a semenilor. Prin predică lor, dar mai ales prin activitatea lor practică, ei au așezat teologia în slujba vieții, iar preoția în slujba oamenilor. Tocmai pentru acest lucru ei sunt pe deplin actuali și astăzi și au fost aleși ca patroni ai învățământului teologic de toate gradele din lumea ortodoxă. Ba mai mult, în Grecia Sf. Trei Ierarhi sunt și patronii învățământului laic, ziua lor fiind o aleasă sărbătoare cinstită după cuviință de către toți elevii și studenții greci.

Și pentru noi cei de astăzi Sfinții Trei Ierarhi trebuie să rămână modele de întruchipat și pilde vii de urmat în lucrarea mântuirii și în slujirea semenilor noștri.

Pentru ierarhi ca și pentru clerici ei sunt făclii luminoase ce ne călăuzesc pașii spre zările veșniciei, prin slujirea lui Dumnezeu și prin slujirea aproapeului.

Pentru credincioșii ei sunt părinți duhovnicesci și sfătuitoari tainici pe cărările vieții spre dobândirea Împărăției Cerurilor.

Pentru toți însă ei sunt rugători și apărători ai noștri în fața tronului lui Dumnezeu, rugându-se pentru pacea și bunăstarea lumii întregi și pentru mântuirea sufletelor noastre.

Să-i invocăm și noi în duh de rugăciune pe cei trei sfinți, „mari dascăli ai lumii și ierarhi”, ca să ne fie mijlocitori în viața de zi cu zi și împreună cu Biserica să cântăm și noi zicând: „Dumnezeire una, Părinte și Fiule și Duhule Sfinte, pentru rugăciunile lui Vasile, Grigorie și Ioan și ale Curatei Născătoare de Dumnezeu, să nu ne desparți pe noi de mărirea Ta.” AMIN

† VISARION RAȘINAREANU
Episcop-vicar
Sibiu

Mesaj*

PATRIARHIA ROMÂNĂ
Cabinetul Patriarhului

APEL*

Implinirea a 130 de ani de la apariția primului număr al Revistei „Transilvania” se constituie într-un eveniment cultural și patriotic cu profunde reverberații în conștiința cititorilor ei precum și a urbei Sibului, locul unde ea vede lumina tiparului din 1881, continuând să apară până azi.

Înființată la 1 ianuarie 1868 de către George Barițiu la Brașov, Revista „Transilvania” a fost pentru românii din Ardeal o făclie de veghe pentru apărarea identității și a spiritualității românești, o tribună de emancipare și de propagare a ideilor naționale și culturale, un standard al luptei pentru neatarnare și pentru afirmarea continuității poporului român pe aceste meleaguri și a latinității lui, o școală de călre a conștiințelor intelectuale transilvănene spre împlinirea visului de aur al tuturor românilor, acela de a fi o singură țară. Paginile ei s-au constituit în adevărate lecții de istorie, de cultură, de etnografie și folclor, de economie și chiar de medicină și care au fost receptate benefic de către marea masă a cititorilor ei.

„Transilvania” a însemnat pentru românimea din Ardeal ceea ce a fost pentru românii din restul țării. Mesaj transmis participanților la Manifestarea prilejuită de împlinirea a 130 de ani de la apariția revistei „Transilvania”. Sibiu, 5 ianuarie 1999.

fost „Telegraful Român” citorit de marele mitropolit Andrei Șaguna în 1853 pe plan bisericesc, dar nu numai, aducându-și o contribuție de seamă la toate marile evenimente din istoria poporului român din Transilvania încununate cu Marea Unire de la 1 decembrie 1918. Prin redactorii săi începând cu George Barițiu, continuând apoi cu Zaharia Boiu, Constantin Diaconovici și alții ca și prin colaboratorii săi, Revista „Transilvania” a făcut în același timp și o muncă de apostolat românesc, atât pentru românii din țară cât și pentru cei de dincolo de hotarele ei, menținându-le trează conștiința apartenenței lor la nobila gintă latină și la Biserica strămoșească.

Prin tot ceea ce a făcut și face în prezent sub conducerea redactorului ei actual, poetul Ioan Mircea, Revista „Transilvania” merită omagiul nostru, al celor de astăzi și încurajarea noastră în nobila ei misiune de culturalizare și de spiritualizare a poporului român.

Acum la împlinirea celor 130 de ani urăm Revistei „Transilvania” ani mulți de apariție, iar redactorilor, colaboratorilor și cititorilor ei spor în activitate, sănătate, fericire și binecuvântarea lui Dumnezeu.

Dr. ANTONIE PLAMADEALA
Mitropolitul Transilvaniei

Educația și noile probleme ale tinerilor*

de Prof. Dr. Athanasie Papas, mitropolit de Helioupolis și Theira

În 30 ianuarie a fiecărui an, Biserica sărbătorește memoria celor trei mari ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Hristosostom. Acești trei mari Părinți ai Bisericii noastre sunt cunoscuți pentru opera lor teologică, retorică și socială, prin care ni se descoperă ca nște simboluri ale erudiției și educației. Iată pentru ce oratorii, d'ntro asemenea zi, nu vor putea omite să trateze problema culturii și educației.

Această problemă constituie fundamentul oricărei societăți umane și al progresului ei, indiferent de rasa și religia membrilor acelei societăți.

Educația, ale cărei rădăcini cresc — sau, cel puțin, așa ar trebui să fie cazul — în celula familială, se hrănesc în școală și se fertilizează în sânul Bisericii sau al instituțiilor religioase, se află în raport direct cu calitatea copiilor, care i se încredințează, cu sănătatea lor intelectuală și fizică și, desigur, cu gradul de responsabilitate a factorilor educativi: educatorii și profesorii.

Pentru a verifica toate acestea, nu mai puțin în epoca noastră, este suficient să luăm în considerare toate „fenomenele” mai mult decât neliniștitoare, de anvergură internațională, adevărate flagele, care lovesc generația tânără: mai întâi antrahismul cel mai vechi și conflictul între tineri și cei mai în vârstă, ambele probleme existând de totdeauna, dar fiind cunoscute azi sub denumirea de „conflict între generații”, apoi stupefianțele, violența contra femeilor, SIDA, prostituția, delincvența minorilor etc.

Desigur că nu ne propunem să analizăm acum toate aceste „fenomene”, nici de a ne pierde, în legătura cu ele, în ieremiele, căci, între altele, noi trăim într-o epocă foarte diferită de trecut, mi mult suu mai puțin îndepărtat, epocă ce poate fi caracterizată prin condiții și posibilități noi și deci revoluționare din punct de vedere ideologic, religios, politic, economic, ecologic, tehnologic, etc., care formează și unșori, chiar de-formează fața lumii.

Vom prefera, prin urmare, să ne limităm doar la o singură mscare mai importantă, descriind-o * Traducere din limba franceză, a materialului cu același titlu, apărut în „Ed'skepsis” nr. 558 din 30 iunie 1998.

mai întâi, iar apoi încercând să înțelegem factorii determinanți, care au generat-o. Socolim potrivit să procedăm astfel pentru că acest curent protestatar: revoluția în numele amorului, constituie cheia pentru a interpreta și înțelege numeroase alte evoluții și fenomene perverse ale timpului nostru. Spre a denumi această mișcare, vom spune că este vorba de faimoasă manifestare hippy, care se știe că și-a făcut apariția în Statele Unite ale Americii, la începutul anilor '60, dar care, în loc să dispară, continuă să se răspândească într-o manieră perfidă, mai ales în anumite straturi ale societății, care sunt baza viitorului. Cunoșcând acestea, în mod logic se pune întrebarea: nu cumva este vorba de niște forțe obscure instigatoare, care ar putea să se afle în spatele acestei mișări și care să vizeze tocmai distrugerea societății?

Dar, mai întâi, cine sunt Hippii sau altfel spus „ințiații”, în lb. engleză? Numele lor a devenit un concept prin care se semnăază o atitudine de viață, ce și-a dobândit o proliferare internațională și care face dovada unei surprinzătoare longevități. În Anglia, unde de asemenea au apărut, hippii sunt numiți „Flower's children — (Copii ai Florii), și ei au drept slogan următoarea formulă: „Iubiți-vă unii cu alții și astfel fiecare va putea trăi mai bine în această lume”. Dar din nefericire, această iubire propovăduită de hippy, se transformă adesea foarte repede în amor liber, într-o viață de plăceri, fără de frâu. Fuziunea între aceste două elemente: dragoste și viață conduce repede la exagerări.

Un tânăr hippy afirmă fără încunjur: „Voi, care nu sunteți ca noi, vă aflați în afara lumii, pe când noi suntem în miezul ei. Dragostea apropiie ființele umane și înlătură peretele despărțitor. Dragostea dă pacea. Când o ființă satisface pe alta dând-i pacea, prin dragoste, nu se mai poae vorbi de animozitate. Fără ostilitate războiul este imposibil, iar fără război nu există violență, nu există acte de distrugere.”

Hippii, al căror număr era mai mic în trecut, dar care se înmulțesc în fiecare zi, voiesc să creeze o lume fără ură. Ei cred cu putere și convingere în ideul lor, în mica lor lume creată prin dragoste (amor). Adevărații hippy nu muncesc, pentru că ei „s-au ei-

berat” de principiile general valabile în societate, dar se plimbă prin parcuri și locuri publice, oferă flori trecătorilor, mărturisesc despre dragoste și se arată politicoși față de toți. Sunt foarte amabili și răspund, la întrebările care li se pun, într-o manieră nu întotdeauna accesibilă omului „normal”.

Din convingere, hippy sunt dezorganizați. Nu cred în nici o formă de guvernământ, nici în autoritatea legii, nici a civilizației. Într-un anume sens ar putea fi calificați ca niște inadaptați sau individualiști, cu toate că adesea, cel puțin în exterior, în atitudinea și comportamentul lor, ei se copiază întregal și își urmează idoli, în special când se organizează pentru folosirea stupefianțelor.

Hippy sunt înaintea de orice pacifiști, evitând conflictul și violența. După modelul biblic, nu răspund la lovituri, cu lovituri și nu se apără.

Semnul lor d'stinctiv este obiceul de a purta flori în mâini. Referitor la aceasta, ei spun: „Florile sunt frumoase, precum dragostea; ele semnifică pacea interioară. Lumea aceasta merge spre pierderea ei totală. Când acel moment va veni, noi dorim să fim senini și în pace. Florile aduc această pace.”

Dar ei nu numai că țin flori în mâini, sau că le pun în păr, și își fac din ele coliere, dar după modelul unor înalgeni din d'ferite părți ale lumii, mai ales fetele, le desenează pe fețele lor, pe trunchi, pe brațe și picioare.

Din nefericire, această dragoste a lor pentru flori și credința lor puerilă, în puterea florilor, această dragoste față de toți și toate comportă serioase pericole. Când hippy sunt prinși în vârtejul dez-mășului, toate barierele și opreștile cal; civilizația însăși poate să dispară.

Felul lor de a se îmbrăca este „trăznit”. Bărbații poartă barbă lungă spre a părea mai virili; frierii din Londra au făcut multe ore suplimentare ca să răspundă cererilor hippy, care se tund în modul cel mai bizar.

În general, hippy nu consumă băuturi alcoolice, deoarece le socotesc mai periculoase decât dro-

(Continuare în pag. a 2-a)
Traducere: Pr. prof. DUMITRU ABRUDAN

Putna, Viena și brașovenii lui Mihai Eminescu

În ciuda scurtei sale vieți fizice, poetul nepereche al poporului român, Mihai Eminescu, a presărat amintiri impresionante, păstrate adeseori doar în taina documentelor. Titlul intervenției noastre este sugerat tocmai de acest mijloc de cunoaștere.

Brașoveanul Aurel A. Mureșianu avea să cunoască pe marele poet al românilor la Viena, unde Mureșianu își dădea doctoratul în anul 1865 și conlucea societatea de cultură „România”. Cu Eminescu am fost în raporturile cele mai bune. El avea deosebiți vene-rațiune pentru mine, mărturisza mai târziu Mureșianu. Se întâlnește la aceleași cursuri de filozofie ale profesorului Zimmermann, ca și la cele de gramatică comparată a limbilor romane ale profesorului Musafie. În aceste condiții pregătite și participarea la mările sărbători de la Putna, prilejuate de împlinirea a 400 de ani de la târnosirea mănăstirii lui Șt fan cel Mare, alcătuind un impresionant „Apel”, publicat mult mai târziu de Mureșianu, după ce descoperise tatăl său într-un vechi

„cufăr” familial conceptul-cior-nă al documentului, care se încheia cu cuvintele: „Să arătăm că înțelegem mișcarea noastră și înțelegem mișcarea în momentul când știe să prețiască și să glorifice faptele marilor săi bărbați”. Cunoașterea lui Aurel Mureșianu atrage marile poezii atracție față de vârul său, poetul Andrei Mureșianu, căruia îi dedică celebrul poem „Mureșianu”, pe care-l trimite la „Convorbiri literare”, însoțit de „o confesiune”: „Fără cea mai mică teamă de procurori și de judecători, de instrucțiune, în ciuda organelor siguranței publice, am compus un tablou dramatic, a cărui figură principală e Andrei Mureșianu... mă tem că justiția va pune mâna pe mine...”. Se pare că în interdicțiile politice a determinat publicarea poemului atât de valoros doar post-mortem.

Un alt brașovean, savantul Nicolae Teclu (1839—1916) leagă prietenie cu Eminescu, în calitate pe care o avea la Viena de președinte al „Comitetului studenților români academici pentru serbarea de amintire a mormântului lui

Ștefan cel Mare”, în cadrul căreia Eminescu era secretar și bibliotecar, organizând serbarea și cu sprijinul altui brașovean, Diamandi Manole, care obține importante resurse financiare. Societatea fuzionează cu „România jună”, condusă de Slavici, având în conducere pe brașoveanul Sterie N. Ciurcu (casier al societății), venit și el la Putna, alături de Eminescu.

Tot la Viena, Eminescu cunoaște pe vârul lui Stere Ciurcu, pe Al. Ciurcu, alături de care va lucra ulterior la redactarea ziarului „Timpul”, precum și pe brașoveanul Gheorghe Nica, fiul unui cunoscut negustor brașovean, Gheorghe Nica (unul din membrii fondatori ai liceului „Andrei Șaguna” din Brașov). Activând la București, în cadrul ministeriatului lui Titu Maiorescu ca bancar, Gheorghe Nica continuă pretenia cu Eminescu, mai ales în perioadele de grea boală pentru marele poet.

(Continuare în pag. a 2-a)
Prof. VASILE OLTEAN

Mircea Eliade a accentuat ideea de „centru” și a interpretat pe larg simbolismul centrului în cadrul mitului, sau al mitului religios, pentru a vorbi quasi-pleonastic.

Lumea ca loc teologic

1996, 284 pp., vezi recenzia lui Robert McCarter în Theology Today, Aprilie 1998, pp. 106—108).

Așa înțelege și C. Rădulescu-Motru ideea de destin (Timp și Destin, Biblioteca pentru toți, Ed. Minerva, București, 1997, 188 pp.). Destinul este, după filosoful român, suma tuturor posibilităților unui lucru, potrivit caracteristicilor și proprietăților sale intrinsece, în combinație cu factorii de context, între care se află, desigur, locul.

Între cele două elemente, ceea ce se petrece și locul, se creează o relație de intimitate care dă un plus de stabilitate fiecărei părți și care este parte din sacralitatea lor. Avem de a face aici cu un fenomen similar celui caracteristic Bisericii ca loc sacru, așa cum interpretează W. Brueggemann: „Biserica e singurul loc [s.n.] în oraș (sat) unde fiecare te știe pe nume” („Preaching a sub-version”, în Theology Today, Iulie 1998, pp. 195—212, vezi p. 207).

Această intimitate facilitează o dezvoltare plenară a fiecărei părți, fără ca ceea ce se dezvoltă într-o parte să contravină a ceea ce se dezvoltă sau există deja în cealaltă; dimpotrivă înflorirea fiecărei părți mijlocește o și mai mare impletire, armonie, stabilitate, intimitate în relația cu cealaltă.

În consecință, dacă locul este scos din locul lui, din funcționarea lui, din ceea ce-i este propriu, dacă nu-și mai împlinește destinul, menirea de stabilitate, teme, temelie (echivalentul dimensiunii status quo în teoria sistemelor) în așteptarea unei întâmplări (echivalentul dimensiunii schimbării în teoria sistemelor), el nu mai este element de ordine, își pierde deci și caracterul de sacralitate.

Deci lucrul potrivit în locul lui propriu ține ordinea în univers, iar aceasta dă un caracter sacru universului (Sam Gill, op. cit., p. 287). Același lucru îl promovează și ticismul: lasă lucrurile să se petreacă (vezi Jean Chiriac în notele critice la volumul Psihanaliza fenomenelor religioase de C.G. Jung, Ed. Aropa, București, 1998, p. 22,

nota 35), nu schimbă cursul firesc al ordinii, nu dezordona firea.

Cu alte cuvinte, analizând situația actuală a lumii, putem zice că Dumnezeu a creat lumea întreagă ca loc sacru pentru că fiecărui lucru i s-a atribuit un loc anume, ca în teoria sistemelor, de aici ordinea inițială în toate.

Dacă ne referim la cosmos, din punctul acesta de vedere, există încă multă armonie, ordine, deci sacralitate, ceea ce înseamnă că lumea noastră mai are o șansă, o paradigmă, dar și un izvor la care să se întoarcă.

Pe de altă parte, uitându-ne la haosul din societatea umană desecralizată, secularizată de azi, se înțelege că acesta s-ar datora unei schimbări de loc, unei neînțelegeri ori înțelegeri greșite a menirii fiecărui lucru, menire ce nu poate fi dată decât de Dumnezeu Cel ce cunoaște taina fiecărui lucru, adâncul lui, El fiind Cel ce pe toate le-a făcut.

Dacă lucrurile, deci, nu mai sunt la locul potrivit ce li se cuvine lor potrivit calităților și capacităților lor intrinsece pe care omul prin sine însuși le poate cel mult bănuși, dar nu ști cu precizie, atunci apare haosul.

Care este deci nefericita schimbare de loc, deplasare, des-centrare (căci fiecare lucru fiind plasat la locul potrivit este deci centrat pe el, locul reprezintă un centru, factor de centrare, de stabilitate și armonie) din lumea noastră?

Ne putem gândi la multe. Dar una din ele, și poate cea mai importantă este deplasarea omului.

Trăim într-o societate deplasată, descentrată pentru că omul s-a deplasat, a devenit o ființă deplasată care în același timp deplasează orice atinge. De aceea, și în acest context ideatic, zicea E. Fromm că omul, în momentul în care are (posedă) ceva, distruge, strică. Același lucru îl spune și James H. Charlesworth: „Fără o definiție a spațiului [locului], timpului și legilor nu există sens. Societatea contemporană, abia dacă se poate numi o civilizație, este marcată a încălcării spațiului, timpului, și mai ales a legilor” („The Dead Sea Scrolls: Fifty Years of Discovery and Controversy”, în The

(Continuare în pag. a 3-a) THEODOR DAMIAN

JUBILEUL ANULUI 2000

În Iisus Hristos — Fiul lui Dumnezeu născut după trup acum 2000 de ani, umanitatea obține o identitate nouă (făptură nouă). „Ca toți să fie una” este un apel la această finalitate comună tuturor, o realitate ultimă dincolo de identitatea biologică, etnică, culturală.

Dacă „Ecclesiastul” era sceptic în ceea ce privește viața în general, și cea a omului în particular căci „ceea ce a mai fost, aceea va mai fi, și ceea ce s-a întâmplat se va mai petrece, căci nu este nimic nou sub soare” (Ecclesiastul 1,9), odată cu întruparea Fiului lui Dumnezeu omenirea a putut să spună „Iată ceva nou” (Ecclesiastul 1,10). Odată cu intrarea Fiului și Cuvântului veșnic al Tatălui în istorie, lucrurile s-au schimbat radical. Prin jertfa Sa de pe Cruce, moartea a fost învinsă pentru eternitate, iar omul a devenit o făptură nouă. Dacă vechiul Adam a dat greș nereușind să extindă Edenul în întregul Pământ, noul Adam — Iisus Hristos — care este, totodată și Adam cel de pe urmă, ne-a trecut pe noi „de la moarte la viață și de la pământ la cer”, așa cum cântăm în noaptea Învierii. Nu mai este o viață în care biologicul să-și spună ultimul cuvânt, ci este Viața veșnică, este Viața Împărăției lui Dumnezeu, a celui de „a opta zi”, „a veșniciei și neînseratei zi”, pe care primii oameni au pierdut-o în Eden. A trebuit să treacă un timp îndelungat, pentru ca omenirea să înțeleagă că este neputincioasă în fața acestei realități. Tocmai de aceea, „la plinirea vremii” (Galateni 4,4) a venit Iisus și ne-a dat pildă de modul în care trebuie să ne ducem viața; mai mult, prin jertfa Sa, ne-a răscumpărat din blestemul morții și al păcatului, căci „toți umblam rătașiți ca niște oi, fiecare pe calea noastră, și Domnul a făcut să cadă asupra Lui fărădelegile noastre ale tuturor” (Isaia 53,6). De bunăvoie S-a adus pe Sine jertfă Tatălui, pentru că să ne deschidă nouă ușile Raiului:

„El a luat asupra-și durerile noastre și suferințele noastre S-a împovărat. Și noi îl socotim pedepsit, bătut și chinuit de Dumnezeu, dar El fusese străpuns pentru fărădelegile noastre. El a fost pedepsit pentru mântuirea noastră și prin rănilile Lui noi toți ne-am vindecat” (Isaia 53, 4—5).

Dar El nu a fost numai Mielul jertfit, ci și Mielul biruitor. Prin biruința Sa, a dat de înțeles lumii că unicul și singurul răspuns al problemelor ei, se află numai în Crucea și Învierea Sa: numai prin iubire — căci Crucea înseamnă iubire — lumea poate izbândi pe calea care duce la Împărăția lui Dumnezeu.

Se pune însă o întrebare: A înțeles oare lumea acest mesaj al iubirii necondiționate, al iubirii jertfelnice și iertătoare? Ce au de spus creștinii astăzi, la aproape 2000 de ani de la acele evenimente? Au înțeles ei oare mesajul Evangheliei?

Iată doar câteva întrebări la care ar trebui să răspundă și să-și răspundă. Dezbinarea, ura, fanatismul și fundamentalismul religios ori de altă natură, barierele etnice, rasiale și culturale, neglijența față de semeni și față de natură, războaiele, bolile, imoralitățile și multe altele, să fie oare un posibil răspuns la întrebările semnalate mai sus? Posibil. Tot pe atât de posibil însă este și faptul că ele să nu constituie o reflectare a realităților cotidiene. Totul depinde numai de noi.

Acum, în preajma anului 2000, omenirea încearcă să-și găsească o nouă identitate. Are ea un model după care să se ghideze? Răspunsul este afirmativ. În Iisus Hristos — Fiul lui Dumnezeu, născut după trup acum 2000 de ani, umanitatea poate obține o nouă identitate, poate ajunge la unitatea mult dorită. Unitatea nu înseamnă însă uniformitate: dimpotrivă, ea se afirmă cu pregnanță în diversitate.

Evanghelia lui Iisus nu caută să anuleze diferențele de cultură, obiceiurile, tradițiile și specificul fiecărui popor, ci caută armonizarea lor în persoana lui Iisus Hristos. Totuși, dincolo de aceste bariere de identitate biologică, etnică, culturală sau de altă natură, Biserica face mereu apel la o finalitate ultimă, dând expresie în felul acesta dorinței Mântuitorului exprimată în rugăciunea din Grădina Ghetsimani, „ca toți să fie una”. Este posibil acest lucru? Este posibil, pentru că toți „câți în Hristos v-ați îmbrăcat, în Hristos v-ați îmbrăcat. Nu mai este iudeu, nici elin: nu mai este rob, nici liber: nu mai este parte bărbătească și parte femeiască: pentru că voi toți una sunteți în Hristos Iisus” (Galateni 3, 27—28). Ospățul Împărăției nu poate fi decât o bucurie a tuturor națiunilor și generațiilor împreună, pentru că Mielul i-a răscumpărat Sineși „multime multă... din tot neamul și din toate semințiile și popoarele și limbile” (Apocalipsă 7,9). Mântuirea aparține tuturor, ea fiind oferită în dar de către Iisus. De aceea, Biserica face apel la această finalitate comună tuturor, în persoana Celui care este „Alfa și Omega, Începutul și Sfârșitul” (Apocalipsă 21, 6). Numai așa omenirea poate spera la un „cer nou și pământ nou, în care locuiește dreptatea” (II Petru 3, 13; Apocalipsă 21, 1), în care este posibil un început de viață nouă. Această viață nouă poate fi aici și acum, iar calea care duce la ea este reconcilierea noastră a tuturor, iar reconcilierea este un dar al lui Dumnezeu.

Chemarea la reconciliere, astăzi, poate fi tema cea mai nimerită pentru procesul și Mișcarea Ecu-

menică. Astfel poate fi menținut interesul pentru pace, dreptate și integritate creației. Mai mult, ea poate fi o mărturisire de credință, căci ea are ca bază reconcilierea pe care a adus-o Hristos relațiilor dintre Dumnezeu și lume. De aceea, creștinii sunt datori să experimenteze această nouă posibilitate — și datorie totodată — de a fi slujitori și martori ai reconcilierii. Întregul popor al lui Dumnezeu este chemat și invitat să participe activ la această nouă etapă a procesului ecumenic. Dar, această reconciliere trebuie să includă nu doar oamenii, ci întreaga creație (Romani 8, 22—23; Coloseni 1, 20). Sursa reconcilierii se arată în dragostea lui Dumnezeu, manifestată în răstignirea și învierea lui Iisus Hristos. Sfântul Pavel îndeamnă: „Împăcați-vă cu Dumnezeu!” (II Corinteni 5, 20). Oamenii pot fi conduși la unitate doar de Hristos, căci El îi împacă transformându-i într-un singur popor nou (Efeseni 2, 11—15), un singur trup (Efeseni 2, 16—18), un singur templu sfânt (Efeseni 2, 19—22), o singură Biserică (Efeseni 5, 25—27). Din acest motiv, Biserica are datorie de a sluji reconcilierea (II Corinteni 5, 18), căci reconcilierea înseamnă „surparea peretelui vrăjmășiei” și „desființarea dușmăniei în trupul lui Hristos” (Efeseni 2, 14; Coloseni 1, 20; Romani 5, 10). Numai prin împăcare se ajunge la o viață nouă, la o reinnoire și la o nouă creație (II Corinteni 5, 17), deoarece oamenii redobândesc armonia cu Dumnezeu, cu ei înșiși și cu întreaga creație.

Nu mai împăcându-se cu sine și cu întreaga creație, lumea va putea să-și îndrepte privirea spre Iisus Hristos, să înțeleagă taina și sensul intrării și jertfei Sale. Așa cum spunea și Părintele Stăniloae, istoria „nu mai poate continua fără adoptarea generală a atitudinii ce rezultă din lumina Întrupării”; ea trebuie să se manifeste pro sau contra, trebuie să-și pună problema aderenței sau a neaderenței la Iisus Hristos, Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu, „căci în Iisus Hristos Dumnezeu a descoperit calea și destinul veșnic al omului, a deschis tuturor un viitor și o viață dincolo de moarte, a adus misterul existenței divine și umane la ușă făcându-l. Fără revelația lui Iisus Hristos, istoria ar pierde o viziune creatoare, indispensabilă, iar oamenii ar suferi în continuare, întrucât nu ar putea deveni părtași la istoria, mesajul și misiunea lui Iisus (...). Cu ochii ațintiți spre aceste nime și spre această realitate ultimă, oamenii pot fi siguri că nu vor construi viața și societatea lor pe nisip, ci pe Adevărul lui Dumnezeu, care este viață, libertate și iubire”.

Prep. LUCIAN D. COLDA

1. C.B.E. și C.C.E.E.* — „Reconcilierea: dar al lui Dumnezeu și început de viață nouă”. Document de lucru pentru pregătirea celei de-A Doua Adunări Ecumenice Europene (1997)”; Geneva/St. Gallen 1995; Edit. Trinitas, Iași, 1995, pp. 6—7; 9—10.

2. Pr. Prof. Dr. Dumitru STĂNILOAE — „Iisus Hristos sau restaurarea omului”, ed. a II-a, Edit. Omniscope, Craiova, 1993, p. 423.

3. Pr. Prof. Dr. Ion BRÎA — „Iisus Hristos”, Edit. Enciclopedică, București, 1992, p. 11.

* C.B.E. — Conferința Bisericilor Europene. C.C.E.E. — Consiliul Conferințelor Episcopilor Europeni

Educația și noile probleme ale tinerilor

(Urmare din pag. 1)

gul. Cei mai mulți sunt vegetarieni. Sunt fermecați de poezia și muzica care ating profund sufletul și care se potrivește cu starea de tranșă ce le-o produce utilizarea stupefiantelor.

Ei provin din diverse straturi sociale. Cei care aparțin familiilor înstărite sunt hippi „à plein temps” (care nu practică nici o activitate), pe când cei din clasele mijlocii sunt hippi „à temps partial”, care muncind pe parcursul săptămânii, revin la sfârșitul acesteia alături de confrății lor. Sunt, de asemenea, prin excelență, nudisti-exhibiționiști și adepți ai amorului liber.

De altfel, viziunea lor asupra lumii favorizează un nou fel de pseudo-religie, care are drept prim și important oficiat pe T. Leary, profesor la Universitatea Harvard din America și care, în 1964, a scris faimosul manual de cult a L.S.D.-ului, „acest mister al noii religii”, intitulat: „Experiența psihedelică”.

Această pseudo-religie, care impune în mod imperios adepților ei ca să se supună și să se abandoneze unei stări de hipnoză și vis — pretinsa „pace interioară” — evoluează spre un fel de filozofie ale cărei principale caracteristici sunt utilizarea drogurilor și stimularea sexului. Căci, pentru „copiii florilor” dragostea înseamnă mai ales sex.

Cea mai mare parte dintre hippi folosește marihuana, drog mai ușor, dar și dezastruosul L.S.D. 25, precum și alte amfetamine, heroină și cocaina. Este o adevărată înăntuire între folosirea drogului, amorul liber și înclinarea spre exhibiționism. Plăcerea sexuală, împinsă până la perversiune, se prezintă ca tot atât de importantă ca și nevoia de a bea și a mânca.

Numeroasele lor reuniuni sunt mai mult sau mai puțin niște „happenings” — evenimente cu caracter de improvizate — unde fiecare se simte liber să-și urmeze propriul capriciu și ideile sale. Intrarea este liberă pentru oricine s-ar interesa de acest cult. Nimeni nu este obligat să facă uz de stupefiante. Majoritatea dintre ei doresc „să se răscolească din străfundurile ființei”, cu sau fără halucinogene și astfel să ajungă la o stare, care să-i scoată din rutina cotidiană.

Opziția tinerilor hippi față de ordinea socială stabilită îi forțează să se justifice. Astfel, B. Goldstein scrie: „Lumea în care trăim e plină de tensiuni. Sute de mii de

bărbați și de femei, care trăiesc și muncesc în marile orașe, fac lucrul acesta în detrimentul sistemului lor nervos, opintindu-se sub povara insuportabilă a tensiunilor intelectuale și fizice, care aproape că îi desființează. Pentru a rezista, ei iau medicamente înărtitoare. Devin oare prin această debarasați de stres? Nicidecum! Din fericire, știința ne-a furnizat un alt stimulent care ne eliberează cu adevărat de stres: este L.S.D.-ul. Acesta dă omului oprimat, incapabil chiar de a gândi cu claritate, o așa de mare limpezime a idelilor, încât îl eliberează de tensiunile spiritului său. L.S.D.-ul îi conferă omului extenuat serenitate, pace și forță personală. Viața conjugală se ameliorează, căci viața sexuală se re-nnoiește. Pentru a optimiza plăcerea și sentimentul de libertate obținut prin folosirea L.S.D.-ului, este recomandat ca acesta (drogul n.n.) să fie utilizat în colectiv, în compania altor persoane. Nu e nimic mai frumos decât un voiaj colectiv — L.S.D., adică al unui grup de persoane care gândesc și simt în același fel. Efectele drogului se resimt chiar și a doua zi.

Consecințele condițiilor de igienă proprii modului de viață al membrilor mișcării hippi sunt înfricoșătoare: proliferarea bolilor venerice și apariția altora noi, precum SIDA; sporirea avorturilor și a nașterilor problematice (L.S.D. babies).

Mult mai grozave sunt încă consecințele psihice: pierderea personalității și alterarea caracterului, ca o consecință a degradărilor cerebrale; toate acestea duc adesea la destrămarea morală, la suicid și la schimbarea naturii cifrelor criminalității, ca furtul și prostituția minorilor, provocate de mizeria sau nevoia de drog; apariția a noi forme de viață comunitară care pot fi calificate drept căsătorii colective, caracterizate prin raporturi triunghiulare, unde soții nu mai trăiesc în cupluri. În situații ca acestea apare riscul incestului și al homosexualității.

Dacă starea aceasta de lucruri determinată de mișcarea hippi va continua, riscăm să avem o generație de tineri pe jumătate sau complet debili, de întârziți și alienați mental, de intoxicați și inadaptabili la viața socială, înși fără valoare și fără ambiții, care vor fi o amenințare pentru ei și pentru alții, pe care nimic nu va putea să-i salveze, nici chiar clonajul.

Toate aceste persoane sunt victimele și kamicazii noului „război sfânt al dragostei”, martirii noii religii care umple spitalele noastre, fiecare război având victimele sale și fiecare religie martirii săi.

Asocierea idealului cu perversiunea, a dragostei pentru o nouă ordine socială, pentru o lume a dragostei, pe de o parte, cu refuzul realității, cu negarea cotidianului prin beție și reverie, pe de altă parte, sunt elementele în care rezidă marele pericol propriu mișcării hippi.

Cine nu ar vrea ca generația tânără, această mare forță careia îi aparține viitorul să nu se dezvolte fără minciună și fără stres fizic și intelectual? Cine nu se va teme de faptul că misterele noului cult, în mod concret marihuana și L.S.D. 25, vor distruge tinerii în corpul și sufletul lor? Cine nu va saluta slăbirea taburilor retrograde? Dar, în același timp, cine nu se va înspăimânta de sălbăticia sexuală? Curentul a aproape ascetic vis-à-vis de excesele (exagerările) ordinii prestabilite ar fi îmbucurător în sine, dacă n-ar fi însoțit de mizerie, de pierdere a personalității și de criminalitatea în creștere.

Date fiind astfel de lucruri, datorită primordială a părinților, în fața și cuvinte, este educația corectă a propriilor copii. Legile singure nu sunt suficiente. Aplicarea lor la literă ar conduce un hippi din doi la închisoare sau într-un centru de educație supravegheată.

Tinerii, la rândul lor, trebuie determinați să înțeleagă că nimic nu poate crea un ideal înconștientând problemele specifice vârstei lor. Cel care aspiră la valorile spirituale trebuie să fie dispus a lua asupra sa responsabilitatea și nu a o arunca asupra părinților sau a altor instituții și agenților acestora. Tinerii trebuie de asemenea să facă apel la persuasiune și la bunul exemplu spre a se păstra mai mult timp tineri.

Milioanele de comunicări și de informare, radioul și televiziunea, pot foarte mult să contribuie, în această privință, în așa fel în at tinerii să înțeleagă eroarea lor. Discuții, în concluzură cu părinții, pot de asemenea să ajute, organizând manifestări comune pentru părinți și copii, aceasta cu scopul de a permite copiilor să se încreadă în părinții lor. În sfârșit, medicii trebuie să înceteze a mi-

nimaliza pericolele marihuanei și L.S.D.-ului.

Dar și Bisericele trebuie să-și asume de asemenea, propriile responsabilități, din iubire față de aproapele. La ce s-ar putea însă ele aștepta, dacă ele însele rămân divizate și nu-și înțeleg principala lor datorie, în mijlocul divergențelor, al controverșelor, al intereselor zonale, ca și a altor cauze și separări care, la rândul lor, conduc încet dar sigur la ceea ce unii numesc „era postcreștină”?

Nevoile individuale și colective ale timpului nostru nu pot să fie satisfăcute prin mari discursuri și expresii savante, prin manifestări de protest împotriva anticoncepționalelor, prin condamnarea și marginalizarea seropozitivilor și bolnavilor de SIDA, a homosexualilor și printr-o atitudine negativă contra nevoilor tineretului, care nu mai crede în „mituri”.

În Biserică lipsește bucuria, vioia și dragostea lui Hristos. Niște fețe „respingătoare” privesc copiii și îi alungă înainte ca aceștia să se poată exprima. Se va putea pune, după toate acestea, întrebarea pentru ce se îndepărtează copiii, își impun tăcerea și își închid inima, afirmând că Dumnezeu dragostei, despre care li s-a povestit nu mai există, că El e mort, victimă a prostiei, a lipsei de înțelegere și a irresponsabilității multora dintre slujitorii Săi (Vezi A. Culter, D'e Hippiis (Das Heyne Sachbuch 124), Munich, 1969).

În sfârșit, este notoriu faptul că știința produce, pentru rațiuni terapeutice, medicamente din ce în ce mai puternice, fără a reuși până în prezent să creeze medicamente psihotrope, care să stabilizeze intelectul. Este, de aceea, necesar să existe siguranța, obținută pe cale legală, că astfel de produse farmaceutice să nu cadă în mâinile celor neînșiți, chiar dacă acestuia s-ar numi Hippi, altfel spus: inițiați!

Dacă lucrul acesta nu se va face, va trebui să începem imediat a crea noi clinici și instituții de specialitate pentru primirea întârziților mentali și a alienaților irecuperabili, căci vom avea cu adevărat nevoie de așa ceva. Renunțarea din partea părinților la adoptarea unor măsuri pe linie educativă va conduce la pierzanie și astfel orice ajutor extern va fi inutil. În acest caz, psihatrii, generalisții și alți specialiști își vor consacra viața îngrijirii unei lumi paranoice.

Putna, Viena

(Urmare din pag. 1)

Tristiți ani de suferință ai poetului sunt însoțiți cu dăruire și prietenie de doctorul brașovean Constantin Popazu, vârul mentorului juaimist, Titu Maiorescu, fost și el președinte al societății „România jună” din Viena începând cu anul 1882. În toamna anului 1883, când se declanșează boala marelui poet, aflat în vacanță de Crăciun la Maiorescu, pregătește internarea poetului bolnav la spitalul Ober Döbling de lângă Viena, sub îngrijirea doctorului Oberstener. În drum spre Viena, în noembrie 1883 se face un scurt popas la Brașov, lăsând celor din gară urarea: „Trăască România Unită”. În timpul internării, Constantin Popazu, student la medicină în ultimul an, se îngrijește de starea poetului și scrie lui Maiorescu multe scrisori, prin care îl ține la curent asupra stării sănătății lui, făcându-l să-și dea seama că „De-abia acum ni

se pune mai serios problema îngrijirii lui (Eminescu)”. „Diagnoza nu s-a putut face — îi scria Popazu lui Maiorescu în 26 noiembrie 1883 — pentru că a patra zi după ce l-am internat, a fost lovit de un atac de paralizie cu crampă...” Găsim în scrisorile brașovenului Popazu nu numai amănunte impresonante asupra stării zilnice a sănătății poetului, dar și compasiunea pentru suferința sa. „Astăzi am scos pe Eminescu la plimbare — îi scria fericit Popazu lui Maiorescu, care-l vizitase pe Eminescu cu 9 zile înainte. Tot timpul a fost liniștit și se vede că se simte mai bine”. Tot el avea să-l însoțească pe drumul de întoarcere acasă, dar eforturile conjugate ale prietenilor marelui poet, s-au dovedit în continuare zădărnice, pentru că acesta intrase în neagra nepăsătoare fizică și morală, care i-a adus moartea prematură.

De la educație la creație

Educația nu este o meserie. Educația este o misiune. Înțelegând aceasta în valoare și practică cu conștiințiozitate, educația poate fi considerată o misiune sacră, alături de profeție. Indiferent cine este educatorul, — părinte, bunic, cadru didactic de orice nivel —, el oficiază în procesul educațional un adevărat act de creație. Educația însăși e un act divino-uman, dacă ne raportăm la concepția creștină despre lume și viață, despre rostul individului în context social.

Pentru a face mai bine înțelegere afirmațiile de mai sus, este necesar a pătrunde mai adâncă a problemei. Tocmai aceasta vom încerca să facem în rândurile de mai jos, pentru a oferi un temel mai solid, o motivație pe măsură educatorului și procesului de educație.

Omul este creația lui Dumnezeu. O creație psihosomatică, unică în contextul existenței. Omul este încununarea creației, regele acesteia, menit a conduce și stăpâni creația, respectiv natura, sub toate aspectele ei. Tocmai de aceea este înzestrat, spre deosebire de celelalte viețuitoare, cu suflet nemuritor. Sufletul se manifestă prin rațiune, voință și sentimente. Datorită lui, omul este capabil de creație și de progres. Datorită lui, ființa aceasta atât de plâpândă, lipsită de arme naturale de atac sau apărare (coarne, colți, copite, ace etc.), a reușit nu numai să supraviețuiască, ci și să cucerească macro și microcosmosul. Datorită lui, omul a reușit să creeze și să realizeze azi spațiile cosmice, să pătrundă tainele universului, să realizeze tot ceea ce cultura și civilizația poate să ne prezinte la acest sfârșit de veac și de mileniu. Sufletul este suflare și dar dumnezeiesc, este comoară inestimabilă, ce se încredințează omului la venirea sa în lume.

Dumnezeu dă potența, dă sămânța, educatorul trebuie să lucreze asupra acesteia, pentru a o face să crească și să rodească. Fără educație, sufletul rămâne ca un cărbune acoperit de cenușă, cărbune care nu oferă nimănui căldură sau lumină. Omul fără educație este o viețuitoare cu chip de om, o viețuitoare foarte apropiată de stadiul de sălbăticie.

Educatorul intervine asupra sufletului încă din primele luni de viață. El nu oferă pruncului numai adăpost, hrană, căldură, lumină, curățenie, ci și educație propriu-zisă. Educația începe de la primele semne, primele sunete articulate, primele mișcări. Fie că-l învață să mănânce, să vorbească, să meargă, să se comporte, ori să spună poezii și primele numere, fie că-l învață mai târziu științe înalte, exerciții de gândire complicate, arte, meserii, sau, pur și simplu, buna-cuviință în comportare, educatorul oficiază o adevărată liturgie în templul ființei omenesci. Sufletul este capabil de receptare, de educare, depinde însă de educator, cât și de individul însuși, în ce măsură reușește să realizeze actul educațional.

Printr-o educație bine condusă, prin care individul educat crește spiritual, educatorul face un adevărat act de creație, devine el însuși un partener al lui Dumnezeu, Creatorul suprem, la creație. Educația e făcută de fiecare individ asupra lui însuși, cât și de educatorii anume, recunoscuți de societate ca atare.

Prin educație, individul se transformă pe sine însuși, în raport cu anumite repere morale alese de el sau de societate. Am putea spune chiar că educația este rezultatul unei triple conlucrări: individ-educator-divinitate. Individul participă cu dorința, cu voința, cu setea lui de cunoaștere și de desăvârșire, cu munca lui; educatorul participă cu știința, cu priceperea, cu propriul său exemplu și, mai presus de toate, cu dragostea sa; Dumnezeu participă cu dragostea Sa, cu harul Său, care face ca educația să dea rod.

În primul rând educatorul are nevoie de educație corespunzătoare. Un cunoscut gânditor spunea că educația copilului începe cu douăzeci de ani înainte de a se naște copilul. Altfel spus, educația copilului începe în educația părinților, cu educația educatorilor. Aici ne izbim de un adevărat handicap în societatea noastră actuală. Educatorii mai vârstnici sunt tributați în mare măsură ideologiei marxiste, de nuanță materialist-dialectică. Formarea unor convingeri se realizează în timp, ci nu se schimbă peste noapte. Cu tot efortul pe care-l fac mulți, foarte mulți educatori, tarele rămân vizibile pentru multă vreme și ele se reflectă și în actul educațional. Nu ne referim la metodologia propriu-zisă a educației, ci la sistemul axiologic de referință, care constituie, de fapt, coloana vertebrală a unei concepții. Pe lângă acest tribut ce trebuie să-l plătească educatorul actual, intervin o serie de factori nocivi, care accentuează, la rândul lor, prăpastia dintre ideologia educatorului și idealul a ceea ce ar trebui să fie aceasta. Sfădirea unor valori morale, în primul rând corupția, nepotismul, afacerismul, practicile mafioate, câștigurile facile, abenațiile politico-sociale, sentimentul tot mai pronunțat al in justiției sociale, care ajunge uneori până la debusolare sau senzație de inutilitate socială, sunt câțiva dintre factorii care concură la influențarea negativă a educatorului din ziua de azi. El trebuie să facă un efort enorm pentru a se regăsi pe sine, pentru a regăsi reperele morale tradiționale, valabile permanent în actul de educație. Pentru educatorul format în spiritul concepției marxiste, categoric atee, este dificil să se acomodeze, să cultive valorile religioase, pe care până mai ieri le combătea cu vehemență. Lipsa propriilor convingeri religioase, lipsa credinței proprii în primul rând, determină statură educatorului într-un univers impropriu, incomod. Incertitudinile educatorului se reflectă vizibil și-n actul de educație. Tocmai de aceea educatorul are nevoie el însuși de educație. În primul rând are nevoie de educație religioasă. Pentru aceasta îi stau la îndemână lecturile, emisiunile radio și Tv., dar în primul rând participarea la cultul divin public. Participarea regulată în duminici și sărbători la Sfânta Liturghie, primirea Sfintelor Taine și în special Sfânta Spovedanie și Sfânta împărtășanie, dau educatorului un fundament religios moral solid, care-l ajută să se regăsească pe sine și reperele morale de care avea nevoie în actul educației. Insușindu-și o concepție religioasă despre lume și viață, educatorul va înțelege caracterul de misiune, pe care trebuie să-l aibă educația propriu-zisă. Va înțelege că prin actul educației el însuși are posibilitatea să pășească pe urmele lui Hristos. Mântuitorul a fost învățător, profet și arhieru. Ce poate fi mai sublim pentru un educator decât să înțeleagă că prin lucrarea lui de educație continuă lucrarea lui Hristos în lume, pur și simplu face și el un mic apostolat. Insușindu-și concepția religioasă despre lume și viață, în speță despre educație, educatorul va înțelege educația nu ca pe o meserie, ori ca pe o corvoadă oarecare, menită să-i asigure existența materială și un anumit statut social, ci o misiune sfântă. El va oficia actul creației cu mîgala cu care sculptorul oficiază lucrarea sa asupra bolnavului de piatră. Rezultatul final al sculptorului este ingerul eliberat din bolovănel inutil și incomod; rezultatul final al educatorului este sfântul, iar în cel mai rău caz omul de omenie, capabil, prin însușirea valorilor religioase-morale, de a se apropia cât mai mult de Dumnezeu și de a fi cât mai util societății. Educatorul va conștientiza faptul că el este chemat să lucreze și să cizeleze însuși chipul lui Dumnezeu din om, sufletul. A lucra cu această scântee dumnezeiască, a-i da strălucire și lumină, presupune cu necesitate ca tu însuși, ca educator, să fii flăcăru sau, cel puțin facilă. Apropierea de sufletul copilului fără conștiința că te apropii de o scântee dumnezeiască este o profanare a actului creației, este o sărutare a lui Iuda. Prin educație ajutam acel crâmpel de chip al lui Dumnezeu din om să crească spre desăvârșire să tindă spre asemănarea cu Dumnezeu. Educatorul devine astfel un co-ator în creație. El creează un om nou, un om deplin, un om capabil de a fi, într-adevăr, un rege al creației. Un educator adevărat devine colaborator al lui Dumnezeu în procesul creației. El este chemat, alături de ingerii lui Dumnezeu, să prăsească, să îngrijească, să plivească, să ferească de boli și dăunători lujerul de suflet ce i se încredințează spre educație. Am putea spune că un copil încredințat cuiva spre educație este un talant dat de Dumnezeu aceluia educator. Dacă va lăsa acel talant așa cum îl primește, înseamnă că-l îngroapă în pământ sau îl lasă ca să se afunde singur în pământ. La judecata supremă va da seamă de nepăsarea, comoditatea de care s-a făcut vinovat înaintea lui Dumnezeu, a societății și, mai ales, a celui încredințat spre educație. Cel care își face datoria cu adevărat, din talentul primit reușește să facă adevărată comoară. Talantul „educat” crește, e dezvoltat în tot ceea ce are el mai frumos și mai nobil. La rândul său va deveni el însuși educator pentru alții, astfel încât ceea ce a primit va fi multiplicat la nesfârșit. Fericit va fi acel educator, care se va prezenta la tronul Judecătorului Suprem și va putea spune: „Doamne, cinci talanți mi-ai dat dar m-am străduit și eu, înjugând zilele cu nopțile, trudind cu sudoare și speranță, cu dor nestins de a face voia Ta, de a-ți fi sluga credincioasă, de multe ori umilit, de multe ori nerăspățit și am făcut din ei zece talanți. Primește-i, Doamne, întru împărăția Ta, căci sunt frumoși, sunt strălucitori, fără pată de rugină sau de murdărie, așa cum Tu îi dorești întru viațieria Ta!” Răspunsul, — și răspunsul în același timp —, ni-l dă tot Sfânta Scriptură: „Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost pusă, peste multe te voi pune! Intră întru împărăția Mea!” Mi se pare că aceasta este cea mai potrivită actualizare a pildei talanților. Ce răspărire mai sublimă poate avea educatorul decât aceasta?

Al doilea subiect care participă la actul educației este cel educat, respectiv copilul. El este ingerul încătușat în materie care trebuie ajutat, asemenea sculptorului, de către educator, să se elibereze și să-și ia zborul spre înălțimi. De fapt, prin educația copilului nu se face altceva decât se împlinesc porunca Mântuitorului: „Lăsați copiii să vină la Mine și nu-i opriți pe ei!” Ori, tocmai pentru a fi „lăsați”, ei trebuie descătușați din tot felul de porniri spre cele rele, venite fie din interiorul lor, ca izbucniri ale unor tare genetice, fie însușite din mediul, respectiv anturajul în care trăiesc. Ajutându-l pe copil să conștientizeze ceea ce este bine și ceea ce este rău, ce atitudine trebuie să aibă față de un aspect sau altul al realității, educatorul îl învață pe copil să facă primii pași spre Dumnezeu. Aici însă trebuie să se manifeste cu intensitate convingerea religios-morală a educatorului, fiindcă ea va forma fondul sufletesc al copilului, pe care se va clădi întreaga lui structură de mai târziu. Atăta vreme cât educatorul va reuși să-l convingă pe copil că toți oamenii sunt frați între ei, fii ai aceluiași Tată, — Dumnezeu —, și ca atare el trebuie să se comporte ca un frate față de ceilalți și ca un fiu adevărat față de Dumnezeu, educatorul i-a predat copilului alfabetul buniei-cuviințe, cu care va descifra toate tainele vieții și ale comportamentului socio-uman. Copilul este o ființă religioasă din naștere și ca atare sentimentul religios trebuie cultivat cu stăruință. Prin el, copilul își va subordona pe parcurs toate celelalte sentimente, pasiuni și porniri firești copilăriei; prin el își va contura idealul în viață. Copilul va fi ajutat să înțeleagă pe-ncetul că deasupra tuturor este ochiul lui Dumnezeu, care veghează asupra lumii în general și asupra fiecăruia în special, că faptele, vorbele și gândurile noastre sunt scrise acolo, sus, în cartea vieții și de ele vom da seamă în fața Dreptului Judecător. Copilul va înțelege că nimic din ceea ce face bine în lume nu va rămâne nerăsplătit, după cum nimic din ceea ce face rău nu va rămâne nepedepsit. Copilul își va forma pe-ncetul convingerea că în fiecare semen al său trebuie să vadă nu numai un frate, ci pe însuși Hristos intrupat și să se comporte ca atare. De mare importanță vor fi pentru formarea lui artele și în primul rând muzica. Cântările cu conținut religios îi înalță sufletul. Alături de arte, dar în primul rând, copilul își va însuși rugăciunea. Ea este vorbirea cu Dumnezeu. Dacă omul va învăța de timpuriu să vorbească cu Dumnezeu, el nu se va mai simți singur pe tot parcursul vieții lui. Lui Dumnezeu va învăța să-și spună bucuriile și necazurile, înălțările și decăderile, Lui îi va cere ajutor. Participarea copilului la slujbele din duminici și sărbători alături de părinți și bunici, respectiv alături de educatori, dă altă dimensiune formării lui. Biserica este casa lui Dumnezeu, iar cel ce merge la biserică se întâlnește acolo cu Dumnezeu în rugăciune. Ce bucurie mai mare este pentru un tată decât aceea de a-și vedea copiii și nepoții pășindu-i pragul casei în sărbători! Câtă mahnire trăiește un părinte, când trec sărbătorile și nici unul dintre copiii lui nu s-au învrednicit să-i calce pragul, să-i deschidă ușa și să-i dea binețe și îmbrățișare! Orice suză e de prisos! Dumnezeu ne iubeste și ne vrea. El bate la ușa sufletului fiecăruia dintre noi. Depinde de noi dacă-i deschidem sau nu. Dacă-I deschidem, El va intra și va cina, dacă nu-I deschidem. El se va duce mahnit la altă casă.

Prin strădania și lucrarea educatorului, copilul își va forma de timpuriu un univers al lui. Dacă în mijlocul acestui univers va fi Hristos, atunci scopul educației este atins. În școală, copilul va fi ajutat să-și răspundă la nenumăratele întrebări inerente vârstei căutărilor. Aici este datoria educatorului cultivat de a ajuta sufletul copilului să crească mai departe, iar educația primită din familie să se maturizeze, să se fundamenteze și să capete rezistență. Puiul de om devine tânărul frumos și plin de idealuri, capabil de a lupta pentru realizarea lor până la sacrificiul suprem. Aici rolul educatorului este enorm. Dacă el va ști să informeze corect, să orienteze spre valorile supreme, universale valabile, tânărul va deveni un om deplin înarmat cu tot ceea ce-i trebuie pentru a străbate viața cu conștiința nepătăată, cu sufletul puternic de a zbura spre înălțimi, până la Dumnezeu. Un rol deosebit de important în această fază a procesului de educație îl constituie exemplul propriu. Atăta vreme cât elevul va vedea în învățătorul, respectiv profesorul său, omul ideal, pe care simte nevoia să-l imite, el va avea un reper după care se va orienta tot restul vieții.

Din cele câteva aspecte enunțate mai sus înțelegem mai bine cât de sublimă este arta educației, arta formării omului și cât de mare este responsabilitatea educatorului în fața societății, în fața individului primit spre educație, dar mai ales în fața lui Dumnezeu.

Pr. AL. STĂNCULESCU-BĂRDA

Lumea ca loc teologic

(Urmare din pag. a 2-a)

Princeton Seminary Bulletin, vol. XIX, Nr. 2, 1998, p. 132.)

În ce constă, așadar, deplasarea ori schimbarea de loc a omului? În ceea ce în loc să se vadă pe sine în fața lui Dumnezeu, dependent de Dumnezeu în toate, el a ajuns să se creadă egalul lui Dumnezeu sau să-l înalțure pe Dumnezeu și să ocupe el locul divinității. Această ocupare a poziției d'vine de către om, care este deplasare și descenderare (oarbă) în același timp, reprezintă începutul tragediei umane cu implicații de proporții cosmice deja vizibile și previzibile.

Remediul decii? O replasare a tuturor lucrurilor în poziția proprie lor, în poziția lor inițială (lucru ce poate fi deja uitat, în consecință — irealizabil dacă se face independent de Dumnezeu), și mai ales a omului ca ființă dependentă și ascultătoare de Dumnezeu, o cultivare constantă a simțului contemplativ din noi care ne poate ajuta să înțelegem în mod adevărat rostul fiecărui lucru în univers potrivit menirii sale date de Dumnezeu.

Contemplarea este însă o formă mai avansată a metodei observației (pentru că în contemplare se include și rugăciunea), observație a lucrurilor ce a caracterizat modul de studiere a naturii la filosofii empirici din vechea Grece. De aceea când Socrate a fost în rebut de unde are atâtea cunoștințe, el a răspuns cu simplitate: „din lucrurile care nu știu să mintă”, fapt ce presupune, desigur, o foarte atentă observare a lor, atât a fiecărui lucru în sine, cât și în contextul său.

Observația este, de altfel, și una din metodele de bază cu care operează știința. Singura problemă este că atunci când vorbim de știință, observația nu este asociată cu deosebit de Dumnezeu, ca la vechii greci, ci dimpotrivă, e detașată de cre-

dința în Dumnezeu; de aceea ea nu poate fi contemplație, în sensul autentic al cuvântului, de aceea rezultatul acestui tip de observație a adus omenirea în stadiul deplorabil de azi, dacă ne gândim la crizele și riscurile în care se află aceasta.

Adevărata problemă constă în faptul că știința, respingând ideea de Dumnezeu, nu încearcă să înțeleagă rostul dat de Dumnezeu fiecărui lucru, ci pornind de la aceeași idee de descriere a rezultatului atribuie ea un rost fiecărui lucru. Ori, omul nu poate atribui nimic nici unui lucru câtă vreme, cum am menționat, el nu cunoaște alcătuirea tainică, intrinsecă a lucrului cu posibilitățile sale totale.

Atribuirea pe care omul o face lucrurilor este deci o misatribuție, bazată pe lipsa de înțelegere adecvată, pornită, cum am spus, din uzurparea poziției divine de către om.

Așadar, remediul situației actuale constă, pe scurt, în revenirea omului la Dumnezeu.

Și primii pași în această direcție au început deja să se facă, așa cum ne-o spun însuși oamenii de știință, ca atunci când, analizând situația lumii de azi, concluză că știința se află bătănd la porțile teologiei (Karl Giberson, „The Anthropic Principle: A Postmodern Creation Myth?”, în Journal of Interdisciplinary Studies, vol. IX, Nr. 1/2, 1997, p. 84).

Prin această întoarcere la Dumnezeu, cum ar zice M. Eliade și Levi-Strauss, s-ar reface armonia universului așa cum a fost ea concepută și stabilită de Dumnezeu, și prin restabilirea armoniei lumea și-ar recăștiga caracterul ei sacru.

M. Eminescu: poezia patriotică

La data când revista Familia din Pesta publica poezia De-aș avea, cu cunoscutele cuvinte ale lui I. Vulcan, în manuscrisele tânărului poet, M. Eminescu, figura, tot în anul 1866, poezia în stil folcloric Doină, doiniță!

Doină, doiniță!
Șapte-oșele-ade din stele,
Munții cânte tot a jale,
Vin dușmanii țării mele;
Vin dușmanii, vin în turme,
Calce-li pustia-n urme.

Poezie patriotică prin excelență, poetul invocă apele să ție calea dușmanilor țării, iar Doina personificată să-și încingă trupul cu arme și sufletul cu vitejie, să încalce pe cal și să le țină călea:

Nu-i lăsa să treacă malul,
Stai ca stâncă, stai ca dealul
Și, de-or trece, moartea-i sece,
Luptă-te ca doisprezece,
Stâncă stă, iar apa trece.

Sunt în această poezie accente de mănie și ură, ce vor reveni și în cele din urmă poezii eminesciene. Pe dușmani:

Foamețea din urmă-i măie,
Holera calea li ție.

Cele patru strofe de câte șase versuri ale poeziei încep cu invocația: Doină, doiniță!, o repetiție obsesivă, insistență, făcând apel astfel la cântecul specific poporului nostru, în care se tălmăcește inima românului, în cuprinsul intrinsec al dorului, a cărui semnificație nu poate scăpa cititorului.

În același an se înscrie și poezia Din străinătate, în care poetul cântă locul copilăriei, Ipo-teștiu Botoșanilor, codrul de la Baisa și apa Drăulezului:

Aș vrea să văd acuma
natale mea vâlcioară,
Scăldată în cristalul pârâului
de-argint,
Să văd ce eu atâtea iubeam
odinioară:
A codrului tenebră, poetic
labirint.

Însă mama lui i-a spus:

Dar mă tem că mi-i pricepe
Și-o să crești și vei începe
Cum că codrii nu te-ncap
Și vei lua lumea-n cap...

Și, în același an, reluând sintagma lui Andrei Mureșanu, ca dovadă că peste aproape douăzeci de ani, ecoul acesteia era viu printre românii ardeleni, tânărul poet, ce se afla la Blaj, îndemna la redoptare națională în numele Dreptății:

Deșteaptă-te, române, preot al
libertății,
Nu plânge pe cenușa genilor
străbuni,
E timp să nâlți stindardul
în numele Dreptății,
E timp să-ți calci tiranii,
e timp să te răzbuni.

Tot acum a publicat oda: La Bucovina:
N-oi uita vreadată,
dulce Bucovina,
Geniu-ți romantic, munții în
lumină,
Văile în flori,
Râuri resăltânde printre stânce
nante,
Apele lucinde-n dalbe d'iamante
Peste câmpii-n zori.

Poezia La Bucovina, acest cântec de slavă, e mai mult decât un trunic atașament, mai mult decât un priinos de recunoștință, mai mult decât un tainic legământ, Bucovina e pământul sfânt și binecuvântat, unde poetul și-a descoperit vocația poetică și și-a dobândit conștiința propriei sale misiuni:

... ca să cânt în lume
sună un emistih al poeziei!

Aici, la sâmul „dulcei Bucovine”, urșitorile, — „geniile rele” — descăntându-i firul vieții, i-au menit destinul poetic și i-au lăsat pacea ca să-și definească solă pe lume, așa cum mărturisesc versurile, dar și cum accentua poetul în poemul (postum) Mușat și urșitorile.

Cealaltă poezie, publicată în 1867: Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie e în linia poeziei patriotice a timpului, dar, în special, a versurilor lui D. Petrino — „talent a avut, poet era” — a poeziei acestuia Invocație:

Deci eu pentru tine,
dulce Bucovina,
Vreau să cânt un cântec
de-nfocat amor,
Căci o dimineață splendidă,
suzină,
Ție își vestește mare viitor,
Umbrelă prea sfinte care
dorm în tine,
Dulce Bucovina, se vor
deștepta...
Și lărgind sfera, și a inspirației
și a spațiului geografic, M. Eminescu întona:
Ce-ți doresc eu ție, dulce
Românie,
Țara mea de glorie,
Țara mea de dor?
Brațele nervoase,
arma de țarie,

La trecutu-ți mare,
mare viitor!
Viață în vecie, glorie,
bucurie,
Arme cu țarie, suflet românesc,
Vis de vitejie, fală și mândrie,
Dulce Românie, asta ție-o doresc!

Serbarea de la Putna (1871) a fost un nou prilej pentru poet de a-și exprima sentimentele: „Măsura patriotismului nostru — afirma cu țarie poetul — va fi dată de faptele, pe care vom avea ocaziunea de-a le împlini în viitor...”

Privitor la trăirea și tensiunea sentimentelor poetului, amintim că din timpul acestei sărbători datează numeroase versuri, fie organizate în poezii, fie strecurate în proiectele pieselor de teatru. Cităm câteva versuri din imnul La arme, simbol al căilor realizării idealului de unitate națională:

Din laur nemuritoare ramuri,
O țară pune-n frunte azi.
Și-n tricolorul mândrii flămuri
Să-nfășuri pieptul tău viteaz,
Și smulge spada ta din teacă
Și-ți cheamă toți copiii tăi.
Și la război cu dănișii pleacă
Cu fii de șoim și fii de zmei...

Să amintim articolele publicisticii eminesciene pe această temă, n-avem la îndemână spațiul grafic, pe care l-am dori, doar două citate: „Ori-care cetățean are datoria de a se ocupa de viitorul patriei sale”; „Patriot e omul care contribuie la bunăstarea și înflorirea tuturor elementelor din țara sa; prin ridicarea simultană a tuturor, patria se ridică”.

Cu Scrisoarea III, poetul se așază în inima creației sale poetice; o variantă se numea chiar: Patria și patrioții. Prima parte, inspirată din istoria lui I. Hammer, legenda creșterii împărăției otomane, a fost prelucrată și poetizată de poet; a doua parte: convectorbarea dintre Mircea și Baiazid sfârșește cu bătălia de la Rovine, iar trecerea spre ultima parte o face acea „minune poetică” (L. Blaga), fragmentul folcloric „De din vale de Rovine”, cu versul vestind biruința: „Și să știi că-s sănătos, pentru a pune în anticlimax ultima parte: critică societății vremii.

Și nu este fără semnificație faptul că poetul a reproduces textul poeziei în ziarul Timpul, pe care îl conducea atunci, în chiar ziua de 10 mai 1881.

Patriotismul voievodului Mircea cel Bătrân e expresia propriului patriotism eminescian:

Eu îmi apăr sărăcia și nevoile și neamul.

Evocarea chipului lui Ștefan cel Mare și Sfânt în atâtea poezii eminesciene arată dragostea și atașamentul poetului față de Eroul Moldovei, ca în schițele de imn: Ștefan cel Mare (1883):

Ce zgomot de buciim și arme,
ce val!
Când Ștefan se suie călare pe cal
Răspunde Suceava din urmă,
Și nimeni nu știe cum tu ai ajuns
Și știi de ce munții săgeată-ai
patrunz —
Să-i codrului cale se curmă.

Răsună pământul de tropotul des,
De-atâtea oștine de munte, de șes,
Răspunde sunare din nouri;
Cu sunet de buciim la munte
și plai,
C-o oaste întreagă călare pe cai,
Cu steaguri cu semne de bouri.

„E mică țărișoara noastră — constata poetul — îi sunt străme hotarele, greutatea vremurilor au știrbit-o; dar această țară mică și știrbită e țara noastră, e țara românească, e patria iubită a oricărui suflet românesc (...) S-o facem mare pe țărișoara noastră, prin roadele muncii noastre și prin mărima vrednicilor noastre (...)”.

„Un popor — insistă poetul — este o unitate psihologică dată, un subiect cu o conștiință de sine unitară, oricât de împărțit ar fi d'n punct de vedere statal. Această conștiință de sine își are conținutul său spiritual: limba, literatura, obiceiurile, religia”.

Evocarea istoriei naționale („Fără cultul trecutului nu există iubire de țară”), o întâlnim în multe poezii, culminând cu Doina (1883). Poetul consiliera că unirea totală și deplină a românilor și consolidarea „statului național” în hotarele lui firești, istorice, geografice și etnice, se întemeiază pe spiritualitatea noastră de originală a poporului nostru, fiind „identice în toate părțile pe care le locuiește, popor cinstit, înimos, capabil de adevăr și patriotism”. Mesajul poetului rămâne de înfăptuit: „S-o facem mare pe țărișoara noastră”, căci, peste timp, m.s.jul e actual și azi: „Dacă fiii tăi ar fi fost uniți totdeauna, atunci și pământul tău s-ar mosească rămânând unul și nedispărțit”.

De la Nistru pân' la Tisa
și
De la munte pân' la mare și la Dunirea albastră.

GRATIAN JUCAN

ITINERAR PASTORAL

Din încredințarea și cu binecuvântarea I.P.S. Mitropolit Dr. ANTONIE PLĂMĂDEALĂ, P.S. VISARION RĂȘINĂREANU — Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului a săvârșit următoarele:

- 1 IANUARIE 1999 — P.S. Sa a săvârșit Liturghia arhierescă în Catedrală, hirotesind întru iconom pe P.C. Pr. Aurel Pavel și întru sacelar pe P.C. Pr. Ioan Trifan, slujitori ai Catedralei.
- A luat parte la recepția oferită de către I.P.S. Mitropolit ANTONIE, cu prilejul Anului Nou la Reședința Mitropolitană.
- Seara a slujit Vecernia și Acatistul Maicii Domnului în Catedrală.
- 2 IANUARIE a.c. — P.S. Sa a slujit Vecernia în Catedrală.
- 3 IANUARIE a.c. — P.S. Sa a slujit Sf. Liturghie arhierescă în Catedrală.
- Vizitează canonic bisericile parohiale din Săcădate și Colun, prot. Avrig.
- 5 IANUARIE a.c. — P.S. Sa a luat parte, la Biblioteca ASTRA Sibiul, la manifestările omagiale prilejuate de împlinirea a 130 de ani de la apariția revistei „Transilvania”, prezentând mesajul I.P.S. ANTONIE.
- Seara a slujit Pavcernița Mare și Litia în Catedrală.
- 6 IANUARIE a.c. — P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă în Catedrală și sfințirea Apei celei mari cu prilejul Bobotezei.
- A făcut o vizită protocolară d-lui ing. Ion Popescu — prefectul județului Sibiu.
- Seara a slujit Vecernia în Catedrală.
- 7 IANUARIE a.c. — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserică Sf. Ioan Botezătorul din Săliște-Gru, cu prilejul hramului, rostind cuvânt de învățatură. A săvârșit sfințirea apei și panastul pentru citori.
- În aceeași zi, P.S. Sa a cercetat canonic bisericile parohiale din Sibiu-Turșicor, Cristian și Săcel, prot. Săliște.
- 9 IANUARIE a.c. — P.S. Sa a vizitat canonic biserică „Pogorârea Sf. Duh” din Dealul Oncii — prot. Sibiu și „Sf. Evaghielst Luca” (Str. Lungă) din Sibiu, aflată în șantier de restaurare a picturii.
- Seara a săvârșit Vecernia în Catedrală.
- 10 IANUARIE a.c. — P.S. Sa a săvârșit arhierescă liturghie în biserică „Sf. Nicolae” din orașul Tâlmăciu, jud. Sibiu rostind un bogat cuvânt de învățatură. A cercetat parohiile Feltrineli și Înălțarea Domnului (Mihai Viteazul) din Sibiu, rostind cuvânt de învățatură credincioșilor prezenți la slujba Utreniei.
- Seara la parte la dineul oficial oferit de conducerea Căminului Spital „Dr. Karl Wolf” din Sibiu, rostind un cuvânt adecvat.
- S-a întâlnit cu Eminentă Sa Dr. Christoph Klein — episcop al Bisericii Evanghelice C.A. din România.
- 12 IANUARIE a.c. — P.S. Sa a participat la Ședința Consiliului profesional al Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu.
- Seara a slujit Vecernia și Acatistul Mântuitorului în Catedrală.
- 15 IANUARIE a.c. — P.S. Sa a slujit Vecernia și Acatistul Maicii Domnului în Catedrală.

Comunicat

În ziua de 28 ianuarie 1999 a continuat la Blaj, sediul mitropolitan al Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, dialogul dintre Biserica Ortodoxă Română și Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică.

Comisia Greco-Catolică a fost compusă din: I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei (președinte), I.P.S. Arhiepiscop Bartheolomeu al Vadului, Feleacului și Clujului, I.P.S. Arhiepiscop Andrei al Alba Iuliei (vicepreședinte), P.S. Ioan al Oradei, P.S. Episcop Timotei al Aradului, P.S. Episcop Ioan al Covasnei și Harghitei, P.S. Episcop Teofan Sinaitul, Vicar-Patriarhal, și P.S. Visarion Rășinăreanu, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului.

Comisia Greco-Catolică a fost compusă din: I.P.S. Mitropolit Lucian, Arhiepiscop de Alba Iulia și Făgăraș (președinte), I.P.S. George, Arhiepiscop de Cluj-Gherla (vicepreședinte), P.S. Episcop Ioan al Maramureșului, P.S. Episcop Alexandru de Lugoj, P.S. Episcop Virgil de Oradea, P.S. Florentin, Episcop Auxiliar de Cluj-Gherla.

Din partea Vaticanului a asistat Excelența Sa Mons. Francesco Pio Tamburrino.

Cea de-a doua întâlnire a Comisiilor de dialog s-a desfășurat în același climat de deschidere, frățietate și sinceritate. Ne bucuram de roadele și de pașii concreți făcuți prin dialog.

1. Reafirmăm principiile de dialog stabilite împreună, la București, în întâlnirea din 28 octombrie 1998, și anume:

- renunțarea ocupării prin forță a unor locașuri de cult;
- renunțarea la acțiunile juridice sau legislative;
- renunțarea la orice formă de prozelitism;
- rezolvarea prin dialog a folosirii locașurilor de cult.

2. Întrucât partea Ortodoxă a legat trimiterea invitației din partea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române către Sanctitatea Sa Papa Ioan Paul al II-lea în vederea vizitei în România de retragerea tuturor acțiunilor juridice până la data de 22.02.1999, partea Greco-Catolică propune soluționarea priorității pe calea dialogului a conflictelor care au dus la începerea acestor acțiuni juridice și astfel toate procesele vor înceta. Sperăm că această diferență de vederi se va rezolva ulterior.

3. Ținând seama, pe de-o parte, că în marea majoritate a bisericilor foste greco-catolice se închină credincioși foști greco-catolici care astăzi sunt și se declară ortodocși, și, pe de altă parte, că încă mai există comunități minoritare greco-catolice care nu dispun de un locaș de cult:

a. Partea ortodoxă se obligă să recunoască de facto că cele peste 100 de locașuri de cult care în 1989 se aflau în posesia comunităților ortodoxe și care acum se află în posesia și folosința comunităților greco-catolice rămân astfel în continuare, indiferent de modul în care au fost obținute, și nu vor alcătui obiectul unor revendicări ortodoxe.

b. Comisiile mixte locale vor continua negocierile pentru ca în localitățile rurale unde există o parohie greco-catolică constituită și dacă există mai multe locașuri de cult în posesia majorității ortodoxe, aceasta din urmă să analizeze posibilitatea de a-i oferi parohiei greco-catolice unul din locașuri prin consensul preotului și credincioșilor din localitatea respectivă.

Partea greco-catolică solicită același lucru și în localitățile urbane, inclusiv cele două Catedrale din Baia Mare și Oradea, solicitări cu care partea ortodoxă nu este de acord.

c. Aceste negocieri trebuie încheiate în toate eparhiile cât mai curând cu putință pentru a face posibilă participarea părții ortodoxe la o nouă etapă a dialogului internațional ortodox-catolic.

d. În localitățile cu un singur locaș de cult, să se caute o soluție acceptabilă pentru ambele părți.

În acest sens s-a convenit să se constituie comisii locale în toate eparhiile, pentru continuarea dialogului și la nivel local.

Terminul celor două Biserici, Ortodoxă și Greco-Catolică, îndeamnă, prin acest comunicat, clerul și credincioșii la împăcare, înțelegere și bunăvoință la nivelul comunităților locale.

Următoarea întâlnire va avea loc în ziua de 10.06.1999 la Mănăstirea Râmeți jud. Alba.

Rugăm pe Domnul Păcii să ne binecuvinteze strădanile, spre a izbăvi să depășim dificultățile inerente unui astfel de dialog, pentru ca să ajungem la un final placut lui Dumnezeu.

COMISIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ COMISIA GRECO-CATOLICĂ

Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Sibiului

Potrivit rânduielilor statutele bisericești, I.P.S. Mitropolit Dr. Antonie Plămădeală, în calitate de Președinte, a convocat Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Sibiului în sesiunea anuală de lucru în ziua de 24 ianuarie 1999.

Ca și în ceilalți ani ea a fost precedată de o ședință a Consiliului Eparhial. Ședința a avut loc la Reședința Mitropolitană din Sibiu, sâmbătă, 23 ianuarie 1999.

Sub președinția I.P.S. Mitropolit Antonie, Consiliului i-au fost prezentate Rapoartele de activitate pe anul 1998 și anume:

Raportul sectorului ad-tiv bisericesc, întocmit și susținut de P.C. Pr. cons. Simion Săsăujan: Raportul sectorului economic, întocmit și susținut de P.C. Arhid. cons. Ezechiel Oancea; Raportul sectorului cultural întocmit și susținut de P.S. Visarion Rășinăreanu; Raportul sectorului juridic, întocmit și susținut de Arhid. Prof. Dr. Ioan N. Floca, Raportul sectorului Mănăstiri și Viața monahală, prezentat de P.C. Stațer Irineu — exarhul mănăstirilor. După prezentarea lor și în urma discuțiilor purtate, rapoartele au fost promovate la cele 5 comisii ale Adunării Eparhiale pentru a fi prezentate în plenul acesteia a doua zi. Consiliul Eparhial a rezolvat totodată și alte probleme, cu caracter administrativ, bisericesc și misionar, legate de viața bisericească a Arhidiecezei Sibiului.

A doua zi, duminică, 24 ianuarie a.c., împreună cu un sobor alcătuit din Consilierii Eparhiali și din protopopii eparhiei, P.S. Visarion Rășinăreanu a oficiat Sf. Liturghie arhierescă în Capela Mitropolitană din Sibiu.

Răspunsurile l'urgice au fost date de către un grup de studenți teologi sub conducerea teologului Taloș Călin din anul III.

A fost săvârșită apoi slujba de Te Deum cu invocarea Sf. Duh.

În sala de ședință din noua Reședință s-au desfășurat lucrările Adunării Eparhiale.

După rostirea rugăciunii „Împărate cereșc” se face apelul nominal al membrilor Adunării Eparhiale, după care se trece la alegerea secretariatului. Din încredințarea I.P.S. Mitropolit Antonie, P.S. Episcop vicar Visarion Rășinăreanu, a deschis lucrările printr-o cuvântare în care, după ce a mulțumit lui Dumnezeu pentru tot ajutorul dat în viața și activitatea Centrului nostru eparhial, a punctat cele mai importante aspecte ale vieții bisericești din Arhiepiscopia Sibiului în anul 1998.

În acest sens P.S. Sa a subliniat faptul că în decursul anului trecut, Centrul Eparhial și întreaga preoție din Arhiepiscopia a fost la înălțimea chemării Sale și și-a adus un aport deosebit la buna desfășurare a activității pastoral-misionare și filantropice a Arhiepiscopiei Sibiului. În continuare, s-a trecut la prezentarea rapoartelor întocmite de către cele cinci comisii menționate mai sus și anume:

Raportul sectorului economic, raportor dl. dr. Nicolae Suciu care, după ce a supus aprobării conținutul de execuție bugetară pe anul 1998, precum și bugetul veniturilor și cheltuielilor pe anul 1999, a evidențiat sursele de venituri: subvenții de la stat, contribuții benevoale, etc., oprindu-se apoi asupra activității atelierului de lămânări, a librăriei eparhiale, a tipografiei diecezane, a caselor de odihnă ale Centrului, cât și asupra altor activități cu caracter economic etc.

Raportul sectorului canonic-juridic, raportor dl. avocat Ioan Moraru, care a scos în evidență activitatea desfășurată pe plan juridic și concretizată în diverse procese susținute în anul 1998, pe planul redobândirii unor bunuri aparținând Bisericii noastre, pe planul consultărilor juridice, precum și pe planul cercetării și soluționării unor reclamații și sesizări.

Raportul sectorului ad-tiv bisericesc, raportor P.C. prof. Grigorie Cernea, care a subliniat activitatea pastoral-misionară a I.P.S. Mitropolit Antonie și a P.S. Visarion Rășinăreanu, lucrarea caritativ-socială și filantropică în spitale, azile, penitenciare, orfelinate, precum și în armată, colecta anuală a F.C.M. și a Fondului Filantropic Eparhial, viața bisericească și misionară din Arhiepiscopia.

Raportul sectorului cultural, raportor dl. dr. Vasile Iacob, din care reținem aspecte legate de învățământul teologic, unde s-a insistat asupra activității Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu și a celor două Seminarii Teologice liceale din Brașov și Făgăraș, și a Școlii de cântăreți din Făgăraș, a activității corpului profesional și a studenților teologi, apoi la predarea religiei în școli și licee, a activității editoriale a Centrului Eparhial, a conferințelor preoțești precum și asupra altor activități cu caracter cultural-bisericesc.

P.C. Arhim. Irineu Duvlea a dat citire raportului privind viața monahală din Arhiepiscopia Sibiului pe 1998.

Pe marginea rapoartelor au luat cuvântul P.S. Visarion Rășinăreanu, P.C. Simion Săsăujan, consilier bisericesc, dl. prof. dr. Ovidiu Moceanu — Brașov, P.C. Arhid. Ezechiel Oancea — consilier economic, P.C. Pr. prof. dr. Ilie Moldovan ș.a.

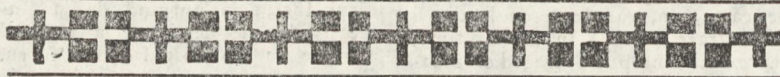
Adunarea Eparhială a hotărât ca începând din acest an în sâmbăta I din Sf. și Marele Post (sâmbăta lui Toader) să se facă în Arhiepiscopia Sibiului parastas pentru toți binecuvântorii știuți și neștiuți ai Arhiepiscopiei. S-a hotărât, de asemenea, înființarea unei Comisii Misionare la nivel de Eparhie și care se va ocupa cu problemele misionare și de apărare a credinței ortodoxe.

Cuvântul de încheiere a fost rostit de către P.S. Visarion Rășinăreanu, care a mulțumit tuturor ostenitorilor Centrului Eparhial și de la Centrele protopopești pentru munca depusă în anul 1998, tuturor C. preoți care și-au înțeles chemarea, deputaților eparhiali pentru participarea la lucrări, făcând tuturor cele mai bune urări.

P.S. Sa a supus la vot cele cinci referate, care au fost aprobate în unanimitate.

La agapa oficială de la Reședința Mitropolitană a fost prezent I.P.S. Mitropolit Antonie, care a rostit un bogat cuvânt de învățatură adresat tuturor celor prezenți, luând astfel sfârșit lucrările Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Sibiului pe anul 1998.

PARTICIPANT,

PROGRAMARE DE CONCURS

În condițiile obișnuite de concurs publicăm spre ocupare următoarea parohie vacantă:

PROTOPOPIATUL ROMÂN ORTODOX - FĂGĂRAȘ

— Parohia LOVNIC

Termen de concurs: I.II.1999 — I.III.1999

Cei care doresc să ocupe acest post își vor înainta cerere în termenul legal la Oficiile protopopești anexând adeverințe cu certificatul de la cursurile de îndrumare.

După expirarea termenului de concurs Of. Prot. ne vor înainta urgent dosarele cu cererile candidaților.

P.C. protopopi sunt îndrumați să verifice cererile candidaților în care se vor menționa, vechimea în funcția anterioară, examene absoluite, copie pentru cursuri de îndrumare absolvite, situația socială (domiciliul, copii, părinți, locul de muncă al soției etc.).

Cererile care nu cuprind aceste puncte sau nu au acte doveditoare ale acestor puncte nu vor fi luate în considerare la desfășurarea concursului.

Termen de contestație: 15 zile de la data numărării.

Dr. ANTONIE
Arhiepiscop și Mitropolit

Consilier ad-tiv. bis.,
Pr. SIMION SĂSĂUJAN

* Semnalăm * Semnalăm *

● Editura „Humanitas” publică vol. III „Ghidul creștinului ortodox de azi”, de Vasile Răducă (preotul paroh al bisericii Kretzulescu, București, 1998, 213 pag.).

„Ghidul părintelui Vasile Răducă s-a născut din întrebările noastre, ale celor lipsiți de șansa unei educații religioase: întrebări cu răspunsuri simple, despre prescripțiile creștine pentru viața de fiecare zi, și întrebări dificile, despre sensul acestor prescripții și dogme care le-a generat.

Explicate cu răbdare și interpretate din perspectiva vremurilor de azi, străvechile norme ale Bisericii ortodoxe devin ușor de înțeles și, poate, ușor de urmat.”

Acest ghid, este foarte bun și de folos în teologia ortodoxă. Privește creștinismul și Biserica în general, Biserica ortodoxă română în special, persoanele venerate de Biserica și obiectele de cult, cultul religios, timpul sacru și sărbătorile, Sf. Taine și Ierurgiile, viața morală, viața și moartea.

Este o carte care se vrea folositoare pentru necunoscătorii în teologie și reușește într-adevăr să fie.

* * *

● Am primit, recent, o carte de studii, de C. Gh. Marinescu, „Din lupta pentru independența și unitatea de stat a Românilor”, (Iași, vol. 59, Centrul de Istorie și civilizație europeană 1998, 441 pag.).

Este o carte mare, plină de învățăminte și date privitoare, mai ales, la românii din Transilvania. Cine dorește să fie la curent cu problema aceasta, trebuie neapărat să treacă prin cartea profesorului Marinescu.

Iată ce scrie I. C. Brătianu:

„[Unirea din 1918] se întemeiază pe ființa însăși a neamului românesc, care de aproape două mii de ani, în mijlocul tuturor vitregiilor vremii, a știut să-și păstreze neatins caracterul de conștiință națională... Ea e voită de nevoile neamului românesc, care nu poate trăi despărțit și care, numai prin unirea laolaltă a fiilor lui, își poate îndeplini, cu folos pentru omenire și cu strălucire pentru el, misiunea civilizatoare în această parte a lumii.”

Această carte își merită lectura atentă a specialiștilor, deoarece pune în prim plan independența și unitatea românilor cu cauzele și rezultatele ei.

* * *

● La editura Humanitas a apărut lucrarea „În căutarea unei lumi mai bune”, conferințe și eseuri din trei decenii, de Karl R. Poper, traducere din germană de Anca Rădulescu (Ed. Humanitas, București 1998, 251 pag.).

„Fascinante prin limba lor viu și limpede, conferințele și eseurile reunite de autor în această culegere sunt reprezentative pentru universul tematic poperian, pendulând între epistemologie și filozofia socială. Iată câteva titluri din volum, subsumat ideii că tot ce viețuiește este „în căutarea unei lumi mai bune”. Cunoașterea și modelarea societății, Logica științelor sociale, Despre impactul culturilor, O teorie obiectivă a comprehensiunii istorice, Cum văd eu filozofia, În ce crede Occidentul.”

Este o carte în general plină de lucruri esențiale, în aparență foarte straniu cititorului obișnuit, dar în fapt se dovedește până la urmă a fi foarte la îndemână oricui. Autorul este mereu în dezlegarea unor sensuri și într-o nouă perspectivă a sensurilor. Cartea are trei capitole mari: Despre cunoaștere, Despre istorie și al treilea: Considerații recente furate din diverse surse, de la alții.

E, de fapt, încercarea de a pune pe literă nouă o gândire veche, ceea ce și reușește.

O recomandăm ca pe o carte nouă și folositoare celor ce scriu cărți.

* * *

● P. W. Atkins publică Regatul periodic, O călătorie pe tărâmul elementelor chimice, traducere de Elena I. Burlacu, editura Humanitas, București, 1998.

„Seria SCIENCE MASTER, publică simultan, în peste 25 de limbi, va cuprinde 12 cărți de difuzare a informației științifice într-o formă activă, accesibilă publicului larg.

Oamenii de știință eminenți din domenii ce merg de la astrofizică până la zoologie își fac cunoscute aici ideile și teoriile cele mai noi.”

Iată ce spune Daniel C. Dennett: „Eu văd acest proiect ca pe un năvod aruncat peste lume. Recolta va fi următoarea generație de gânditori și oameni de știință ai planetei noastre.”

„P. W. Atkins, profesor de chimie și fizică la Universitatea Oxford, juca rolul ghidului într-o călătorie fantastică în Regatul Periodic al elementelor chimice. Prin imagini memorabile, analogii surprinzătoare ale unor englezi, domeniul chimiei, la prima vedere arid, capătă viață.

Geografia, istoria, legislația și instituțiile guvernamentale — toate acestea ținând de regatul tabelului periodic al elementelor, cu peste o sută de regiuni — explică pe înțelesul tuturor alcătuirea noastră și a cosmosului.”

E o carte de chimie, dintre cele mai interesante. Poate chema la descoperirile sale pe orice cititor. Cu atât mai mult cu cât face din descoperiri un mod de atracție. Sunt chemați toți tinerii să ia parte, împreună cu autorul la descoperirile sale.

Urăm tuturor succes!

ANTONIE P.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35. Articolele nepublicate nu se înapoiază. Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; P.S. Visarion Rășinăreanu — episcop-vicar — vicepreședinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu.

Abonamentul pe un an: 25 000 lei. Cont nr. 45.10.4.09.2, B.C.S.A. — Sibiu. Pentru cititorii de peste hotare costul unui abonament anual este de 25 dolari S.U.A. (cont nr. 47.21.016.680) sau echivalentul în alta valută, B.C.S.A., Sucursala Sibiu.

BIBLIOTECA „ASTRA”
SIBIU